

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติ ปรัชญา แนวคิดการจัดตั้งและโครงสร้าง การบริหารวิทยาลัยชุมชนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้วิธีการศึกษาและค้นคว้าจากเอกสาร ข้อคิดเห็นของนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าแบบสรุปความดังมีสาระ สำคัญดังต่อไปนี้

วิทยาลัยชุมชนเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่จัดตั้งเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ.1901 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ในลักษณะ Junior College โดยแยกไปจากมหาวิทยาลัยทำหน้าที่ สอนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ก่อนที่จะเข้าโปรแกรมวิชาการหรือวิชาชีพในชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยต่อไป ต่อมารัฐบาลได้เปลี่ยน Junior College เป็น Community College ทำหน้าที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ และการจัดการศึกษาทั้งวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนจัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แนวคิดในการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทยเริ่มปรากฏจริงจังในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2515-2519) โดยมีหลักการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนภาคต่าง ๆ ที่จะรวมวิทยาลัยครู วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยพลศึกษาและวิทยาลัยพยาบาล เข้าเป็นระบบวิทยาลัยชุมชนประจำภาค โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบอุดมศึกษา

ระยะที่หนึ่งวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยครูตั้งขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อจะได้ใช้ทรัพยากร มนุษย์ที่เป็นครู อาจารย์ ระดับปริญญาตรี โท เอก เกือบ 6000 คน ให้เป็นประโยชน์แก่ บ้านเมืองให้มากที่สุด มีการจัดเตรียมหลักสูตร 3 รูปแบบ คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรเทคนิคอาชีพ (ป.ทอ.) เป็นหลักสูตร 2 ปี ที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาประกอบอาชีพได้ และบางสาขาอาจศึกษาต่อใน ระดับสูงขึ้น สำหรับหลักสูตรระยะสั้น มุ่งพัฒนาประสิทธิภาพการประกอบอาชีพและหรือคุณภาพชีวิต ส่วนหลักสูตร 2 ปีแรกของมหาวิทยาลัย มุ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาต่อปี 3 และ ปี 4 ระดับ ปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยได้

ระหว่างที่วิทยาลัยครูกำลังเตรียมดำเนินงานวิทยาลัยชุมชนนั้น ได้มีการแก้ไข พ.ร.บ. วิทยาลัยครูให้เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรีทำให้วิทยาลัยครูสอนได้หลากหลายสาขา วิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยครูจึงยุบเลิกไป

ระยะที่สองวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ และวิทยาลัยช่างศิลป์ จากการที่กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้เร่งดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตอนต้น ทำให้มีผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและคาดว่าจะเข้าเรียนได้ครบทุกคนในปีการศึกษา 2538 ประกอบกับอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศเป็นไปอย่างต่อเนื่องทำให้มีความต้องการแรงงานสูงมากขึ้น นอกจากนี้สถาบันการศึกษาเฉพาะทางของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ เช่น วิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ และวิทยาลัยช่างศิลป์ มีอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากรและทรัพยากรอื่นที่เหมาะสมและมีความพร้อมระดับหนึ่งที่จะขยายฐานทางด้านวิชาการ โดยเพิ่มบทบาทในการจัดการเรียนการสอน และการฝึกอบรมให้กว้างขวางสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงเสนอโครงการที่จะเปิดวิทยาลัยชุมชน ในสถาบันการศึกษาเฉพาะทางดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี และได้รับความเห็นชอบให้ดำเนินการได้

ปรัชญาเบื้องต้นวิทยาลัยชุมชนเชื่อว่าบุคคลทุกคนที่มีศักยภาพอยู่ในตัว ถ้ามีโอกาสและได้รับการแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสม เขาจะสามารถพัฒนาศักยภาพของเขาได้อย่างเต็มที่โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ ดังนั้นการศึกษาทำให้บุคคลมีความรู้ มีอิสระ มีความปลอดภัยด้วยการนำความรู้ ความคิดไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตและการศึกษาคือกระบวนการของชีวิต บุคคลจะตามทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้โดยการติดตามศึกษาหาความรู้ตลอดเวลา

ลักษณะเฉพาะของวิทยาลัยชุมชน คือ วิทยาลัยชุมชนจะจัดการศึกษาโดยคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการกำลังคนระดับต่าง ๆ ในท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนแต่ละแห่งมีขอบเขตบริการจำเพาะในบริเวณพื้นที่ซึ่งจะสามารถสำรวจความต้องการกำลังคนประเภทใดบ้าง จำนวนเท่าไร โดยเฉพาะเน้นการผลิตกำลังคนระดับเทคนิค วิทยาลัยชุมชนมีภารกิจทั้งผลิตกำลังคนและการพัฒนา

คุณภาพชีวิตประชากรในรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้น วิทยาลัยชุมชนจึงมีบทบาทและหน้าที่อย่างน้อย 5 ประการ คือ จัดการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพท้องถิ่น จัดการศึกษาต่อเนื่องและบริการวิชาการ แก่ชุมชน จัดการศึกษาซ่อมเสริมให้แก่ผู้บกพร่องจัดการแนะแนวการศึกษาและอาชีพแก่ชุมชนจัดการศึกษาระบบโอนหน่วยกิตในมหาวิทยาลัย

วิทยาลัยชุมชน จัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น จึงได้จัดหลักสูตรอย่างน้อย 4 แบบ คือ จัดหลักสูตรวิชาชีพระดับเทคนิคอาชีพ 2 ปี โดยมุ่งให้ผู้เรียนออกประกอบอาชีพ หรือเพิ่มความรู้ความสามารถในขณะนั้นให้สูงขึ้น จัดหลักสูตร 2 ปีแรกของมหาวิทยาลัยหรือเรียกว่า ระบบโอนหน่วยกิตในมหาวิทยาลัยได้ ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนต่อในมหาวิทยาลัยอีกอย่างน้อย 2 ปี ก็สามารถสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จัดหลักสูตรระยะสั้น โดยใช้ระยะเวลาเรียนต่ำกว่า 2 ปีลงมา เพื่อให้ผู้เรียนมุ่งพัฒนาประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ เป็นการเพิ่มพูนทักษะ และเทคนิควิธีที่เหมาะสม จัดหลักสูตรซ่อมเสริมซึ่งผู้เรียนได้ปรับพื้นฐานความรู้และพัฒนาความรู้ตามความสามารถให้อยู่ในระดับมาตรฐานวิชาการที่ระบุหรือกำหนดไว้ ก่อนที่จะจัดเข้าอยู่ในโปรแกรมปกติต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในสถาบันการศึกษาเฉพาะทาง โดยขยายบทบาทหน้าที่เพิ่มขึ้นในวิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์และวิทยาลัยช่างศิลป์ รวม 77 แห่งทั่วประเทศ ให้มีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย โดยมีจุดเน้น 2 ประการคือ

1. ให้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในวิทยาลัยแต่ละแห่ง ให้คุ้มกับการลงทุนของรัฐ และ
2. เน้นความต้องการของท้องถิ่น ในแต่ละสถานศึกษาจะต้องจัดหลักสูตร ให้มีความหลากหลาย โดยสาขาที่เปิดจะต้องสอดคล้องกับบุคลากรและทรัพยากรที่มีอยู่ ให้นำทรัพยากรในท้องถิ่น มาใช้รวมทั้งเตรียมการสำหรับการเปิดสอนในอนาคตด้วย

การดำเนินงานโครงการวิทยาลัยชุมชนของกระทรวงศึกษาธิการมีวัตถุประสงค์ เพื่อรองรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา อันเนื่องมาจากโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาทุกระดับ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางถึงวิชาชีพชั้นสูงและระดับช่างเทคนิค ให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นและภูมิภาค เพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และกระจายอำนาจสู่ประชาชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นศูนย์การให้บริการด้านการศึกษาและการพัฒนาอาชีพแก่ประชาชนในท้องถิ่น

แนวโน้มการพัฒนาและการบริหารหลักสูตรวิทยาลัยชุมชน

การปรับบทบาทของสถาบันการศึกษาเฉพาะทางให้เป็นวิทยาลัยชุมชน เป็นการต่อยอดจากฐานวิชาเดิม ซึ่งจะสร้างความเข้มแข็งในทางวิชาการมากขึ้น และมีหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นหลากหลายสาขา สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมปัจจุบัน

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ต้องมีโครงสร้างหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานสากลเฉพาะในส่วน of หลักสูตรการศึกษาทั่วไป สำหรับการศึกษาเฉพาะด้าน ท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดความต้องการของชุมชน ซึ่งสามารถจัดทำหลักสูตรได้หลายลักษณะ เช่น หลักสูตรพื้นฐานเพื่อการศึกษาต่อในระดับสูง หลักสูตรระยะสั้นเพื่อการพัฒนาอาชีพหลักสูตร 2 ปี เพื่อรับอนุปริญญาหรือปริญญาดำเนินเรื่อง หลักสูตรพิเศษเฉพาะกิจต่าง ๆ ที่เปิดสอนตามความต้องการของผู้เรียน การบริหารหลักสูตร ควรมีการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน ในกรณีที่มีสถานศึกษาเปิดวิทยาลัยชุมชนเข้าซ้อนกันมากกว่า 1 แห่งในจังหวัดเดียวกัน ควรจัดหลักสูตรให้มีความคล่องตัวในการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างหลักสูตรและควรพัฒนาหลักสูตรที่เป็นแกนกลางก่อนจึงค่อยพัฒนาหลักสูตรที่มีความหลากหลาย แล้วจึงนำเสนอคณะกรรมการบริหารวิทยาลัยชุมชนให้ความเห็นชอบ และเสนอคณะกรรมการอำนวยการพัฒนาหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเพื่ออนุมัติหลักสูตร และสนับสนุนงบประมาณต่อไป

หลักเบื้องต้นของวิทยาลัยชุมชนคือ มนุษย์ทุกคนมีคุณค่าต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพของเขา ดังนั้นการที่รัฐบาลให้ความสำคัญในเรื่องความเป็นอยู่ของประชาชน การกระจายอำนาจ กระจายโอกาส กระจายรายได้ และการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนไว้รองรับการขยายตัวตามจุดเน้นที่กำหนด จึงเป็นการสนองที่ตรงเป้าหมายในทำนองที่ว่า เมื่อชุมชนอยู่ที่ไหนวิทยาลัยชุมชนต้องไปจัดที่นั่น และเพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่า วิทยาลัยชุมชนเป็นของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ให้เขามีความรู้สึกเป็นเจ้าของ การจัดแหล่งที่เรียน จัดสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จะจัดหาได้ให้แก่ชุมชน ให้ชุมชนเกิดความคิดอ่านรอบรู้อย่างกว้างขวาง เพื่อประเทืองปัญญาให้ชุมชนได้เรียนจากชีวิตจริงที่มีอาชีพหลากหลายในชุมชน ใครที่มีความต้องการจะเรียนให้ได้เรียนตามสิทธิของทุกคน เมื่อได้เรียนแล้วมีความสุขสบายใจ อิ่มเอิบใจ มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่พร้อมจะสอน การเรียนเป็นแบบสำเร็จรูปทั้งระยะสั้น ระยะยาว ไม่มีการสอบ เน้นการฝึกปฏิบัติให้สามารถสร้างคนที่จะทำงานให้

กระทำได้จริง ในทางการศึกษาทั่วไปเพื่อการศึกษาต่อ ก็สามารถจัดหลักสูตร ให้สนองตอบความต้องการการศึกษาต่อได้

ทางด้านคุณภาพของวิทยาลัยชุมชน สิ่งที่ต้องการคือคุณธรรม จริยธรรม วิชาการ และการเข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งต้องมีการติดตามประเมินผล โดยเน้นเรื่องการนิเทศการศึกษา การประเมินผลเป็นระยะ ๆ โดยใช้ข้อมูลของท้องถิ่นซึ่งมีความพร้อมมากกว่าข้อมูลส่วนกลาง

สุวกิจ ศรีปัดดา (2537, หน้า 23) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนไว้ดังนี้ การจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนให้ประโยชน์ที่ชัดเจน 3 ทางคือ ฝ่ายผู้เรียน ได้ความรู้ มีความสามารถในการทำงาน/ทำงานได้ สามารถทำงานในท้องถิ่นของตนและพัฒนาท้องถิ่นของตนได้ดี อาจศึกษาต่อในชั้นสูงขึ้นได้ถ้าต้องการ ฝ่ายชุมชนมีสมาชิกที่มีความรู้มากขึ้นทั้งจำนวน และระดับความรู้ ทำงานดีขึ้น ผลักดันให้เศรษฐกิจดีขึ้น สังคมดีขึ้น แหล่งฝึกงานได้ประโยชน์โดยตรงจากนักศึกษาผู้มาฝึกงาน ผู้มีความรู้ในชุมชนได้มีโอกาสเผยแพร่ความรู้และสร้างประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นในท้องถิ่นของตน เป็นการสร้างคุณค่าทรัพยากรมนุษย์ในท้องถิ่น ฝ่ายวิทยาลัย ได้ผู้สอนจากชุมชนมาเผยแพร่วิชาการอย่างกว้างขวาง ได้รับบริการด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพแก่นักศึกษา โดยที่วิทยาลัยไม่ต้องสร้างห้องปฏิบัติการเพิ่มขึ้น ได้รับการยอมรับจากท้องถิ่นว่าเป็นสมบัติของท้องถิ่นซึ่งชาวท้องถิ่นภูมิใจที่จะทำบำรุงและรักษาไว้

นอกจากนี้วิทยาลัยชุมชนยังให้ประโยชน์แก่ชุมชนคือ ช่วยสกัดกั้นการแย่งกันเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยในเมืองใหญ่ ช่วยสกัดกั้นการไหลบ่าของแรงงานเข้าสู่เมืองใหญ่ เพื่อไปว่างงาน ช่วยสร้างความภาคภูมิใจ ในความเป็นบุคคลในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

การบริหารงานของวิทยาลัยชุมชนดำเนินไปในรูปแบบของคณะกรรมการ และการอำนวยความสะดวก ประกอบกัน ซึ่งสุวกิจ ศรีปัดดา (2537, หน้า 26-27) ได้กล่าวโดยสรุปภาพรวมว่า ในระดับวิทยาลัยจะต้องมีคณะกรรมการวิทยาลัย หรือสภาวิทยาลัยเป็นองค์กรสูงสุดที่จะพิจารณาตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ในการบริหาร และจะต้องมีหัวหน้าสถานศึกษาทำหน้าที่นำเอามติของคณะกรรมการวิทยาลัย หรือสภาวิทยาลัยมาสู่การปฏิบัติ โดยให้หัวหน้าสถานศึกษามีอำนาจอันชอบธรรมที่จะสั่งการได้ คณะกรรมการวิทยาลัยประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย เช่น คณาจารย์ ผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิจากชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่าตัวแทนนักศึกษาปัจจุบัน และตัวแทนพนักงานเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ

ด้วย สำหรับจำนวนของคณะกรรมการนี้ให้มีตามความจำเป็น และอาจไม่เท่ากันระหว่างวิทยาลัยต่าง ๆ ก็ได้ ควรใช้รูปแบบการบริหารและการประสานงาน ในลักษณะที่สอดคล้องกับรูปแบบการบริหารวิทยาลัยด้วย เพื่อให้การส่งผ่านอำนาจการตัดสินใจการสนับสนุนต่าง ๆ ลงสู่การปฏิบัติได้อย่างมีระบบ โดยการบริหารงานจะต้องมุ่งไปสู่จุดหมายของวิทยาลัยชุมชน คือการให้บริการการศึกษาเพื่อยกระดับวิทยฐานะของประชาชนในท้องถิ่นให้สูงขึ้น ให้การศึกษาแก่ผู้ใหญ่ในชุมชน เพื่อพัฒนาทักษะต่าง ๆ ในการทำงานให้ดีขึ้น ให้โอกาสการศึกษาต่อเนื่องแก่ทุกคนในชุมชน ตามความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียน ให้การฝึกอบรมพนักงานต่าง ๆ ที่กำลังทำงานอยู่ในสถานประกอบการต่าง ๆ ให้สามารถทำงานได้ดีขึ้น และสร้างเสริมปลูกฝังศีลธรรม และความรับผิดชอบในหน้าที่พลเมืองดีให้แก่บุคคลในชุมชน

ในสถานการณ์ที่ประชาชนกำลังตื่นตัวและต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างมากมาเช่นปัจจุบันนี้ การเปิดวิทยาลัยชุมชนหรือการปรับสถานศึกษาวิทยาลัยเฉพาะทางซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศให้ดำเนินงานในลักษณะ วิทยาลัยชุมชน น่าจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมในการที่จะให้โอกาสการศึกษาอย่างต่อเนื่อง หลากหลาย ตามความต้องการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะว่า วิทยาลัยชุมชนเป็นสถานศึกษาที่ให้ความรู้ของชุมชน แก่คนในชุมชน โดยคนของชุมชน มีวิธีการสอนการอบรมหลายรูปแบบ ทั้งระยะสั้นระยะยาว การเรียนการสอนทั่วไปมุ่งพัฒนาอาชีพเป็นหลัก เน้นการทำงานเป็นสำคัญ นั่นคือเรียนแล้วทำงานได้หรือเรียนด้วยทำงานด้วยก็ได้

คนเราจะมีชีวิตรอดและงอกงามได้ก็เพราะการทำงาน เรียนมาแล้วก็ต้องมีงานทำดังนั้นจึงควรที่จะหันมาให้ความสนใจวิทยาลัยชุมชน ซึ่งสอนการทำงานมากกว่าให้เรียนไปเรื่อย ๆ โดยปราศจากเป้าหมายที่เด่นชัด การเรียนการสอนวิทยาลัยชุมชนนั้นเป็นลักษณะของการใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้คนนำเอาความสามารถไปพัฒนางานพัฒนาอาชีพของตนในชุมชนอันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคม พัฒนาประเทศชาติต่อไป

ข้อวิเคราะห์จากการศึกษา

ผู้ศึกษามีข้อวิเคราะห์ดังนี้คือ

ด้านโครงสร้างการบริหารงาน วิทยาลัยเฉพาะทางได้ปรับบทบาทเป็นวิทยาลัยชุมชน โครงสร้างการบริหารงานจึงซ้ำซ้อนกัน ใช้บุคลากรร่วมกัน เป็นการเพิ่มงานไม่เพิ่มคน ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ไม่สมบูรณ์และไม่คล่องตัวเท่าที่ควร

ด้านงบประมาณ การงบประมาณไม่เป็นไปตามเป้าหมายในแผนที่ตั้งไว้ จากการศึกษาเพียงวิทยาลัยพลศึกษาเท่านั้น ที่ได้รับงบประมาณตามโครงการการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน ซึ่งไม่มากนัก ไม่เพียงพอต่อการดำเนินการที่ได้ หน่วยงานอื่นไม่ได้รับงบประมาณเฉพาะงาน ทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้

ด้านนักศึกษา การกำหนดจำนวนนักศึกษารับเข้าเรียน ไม่เป็นไปตามเป้าหมายในแผน จำนวนนักศึกษาเข้าใหม่ของวิทยาลัยเกษตรกรรม เหลื่อมทับกับจำนวนนักศึกษาในโครงสร้างหลักสูตรเดิมที่เปิดทำการสอน ทำให้ยากแก่การแยกจำนวน ว่าส่วนใดเป็นส่วนของวิทยาลัยชุมชน ซึ่งต่างกับจำนวนนักศึกษาเข้าใหม่ของวิทยาลัยพลศึกษา ที่ประสบความสำเร็จในการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนมาก เพราะจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นมากกว่าเป้าหมายในแผนที่ตั้งไว้ ส่วนวิทยาลัยนาฏศิลป์ และวิทยาลัยช่างศิลป์ไม่ได้รับข้อมูลที่เป็นจริง

ด้านเอกสารข้อมูลการจัดตั้งและการดำเนินงานของวิทยาลัยชุมชนของกระทรวงศึกษาธิการ ขาดเอกสารข้อมูลต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะไม่มีผู้รับผิดชอบระดับกรมที่แน่นอน ไม่มีการติดตามผลข้อมูลที่แท้จริง ข้อมูลที่ได้รับไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งแสดงถึงการทำงานที่ขาดระบบ และขาดความตั้งใจทำงาน ทั้งในระดับปฏิบัติ และผู้บริหารที่รับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนของกระทรวงศึกษาธิการ รูปแบบและแนวความคิด เป็นความต้องการที่จะพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะชุมชนชนบทแต่ก็พบว่าขาดระบบการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น น่าจะได้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการของท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาในวิทยาลัยชุมชน เพื่อให้วิทยาลัยชุมชนได้ทำหน้าที่เพื่อชุมชนโดยสมบูรณ์แบบต่อไป